

Gareth Stedman Jones

USA:s imperialism: uppkomst och framväxt

[Denna artikel är hämtad från antologin *Om Förenta staternas imperialism*, publicerad 1969. Författaren var historiker och tillhörde redaktionen för tidskriften *New Left Review*]

Sedan ryska revolutionen har de maktavande i USA varit alltmer måna om att rättfärdiga sin imperiepolitik gentemot revolutionära rörelser. De har använt sig av två huvudmetoder för att upprätthålla sin dominans. Den första av fysisk art — skapandet av militärbaser, användandet av rörliga flottstyrkor, CIA:s manipulationer, mutor till vänligt sinnade politiker o.s.v. Allt detta är välkänt. Den andra metoden har varit av mer ideologisk natur; man har konstruerat myter om en icke-kommunistisk, icke-socialistisk och t.o.m. icke-nationalistisk väg till politiskt oberoende för den tredje världens länder. I försöken att vinna den nationella bourgeoisin i dessa länder, har Förenta staterna erbjudit dem modellen för den amerikanska ”revolutionen” av år 1776. Det var på basis av denna som Franklin D. Roosevelt menade att Förenta staterna var särskilt lämpade att föra in Indien på ”vägen till självständighet”, och det var också på grund av detta tvivelaktiga påstående som det var möjligt för Eisenhower att svika sina allierade brittiska imperialister under Suezkrisen 1956. USA var enligt dess maktavande politiker den första f.d. kolonin, och därför särskilt kvalificerat att följa en demagogisk linje i efterkrigstidens stormiga avkoloniseringsperiod.

Förenta staternas eget förflutna som kolonialmakt var naturligtvis ett hinder för skönmålningen. Det var ju omöjligt att förneka att det spansk-amerikanska kriget 1899 resulterade i att man förvärvade Puerto Rico och Filippinerna, eller att Hawaii hade införlivats med den mäktiga metropolen. För att skyla över dessa svårigheter försökte en hel skola av officiella historiker skapa tillfredsställande moraliska och icke-ekonomiska ursäkter för USA:s oförutsedda övergång till den kolonialism som förbundits med den ”Gamla världen”. Med en liten dos påhittighet och mycket närsynt självbedrägeri skapade historikerna en tillfredsställande tolkning. Den beryktade Monroe-doktrinen var helt enkelt en försvarsreaktion gentemot imperieambitioner hos de europeiska makterna. Dess enkla syfte var att bygga nödvändiga försvarsvallar bakom vilka den nya nationen kunde förstärkas. Enligt en officiell historiker var de amerikanska ledarna ”på sin höjd tillfälligt berörda av verkliga eller tänkta intressen utanför det egna landets gränser”.

1890 års händelser hade inga föregångare. Förenta staterna drevs in i en ställning som världsmakt i ett anfall av tankspriddhet — storheten trängde sig på. Historikerna tillgrep förklaringar liknande den amerikanske ekonomen Schumpeters analys, till det spansk-amerikanska kriget och händelserna år 1898: anfallen mot Västindien och Filippinerna var inte på något sätt bestämda av ekonomiska intressen utan var resultat av den då uppkomna sensationsjournalistiken. Kriget var nödvändigt för att tillfredsställa hysteriska känslor hos folket. USA måste intervensera för att förebygga nya kolonialanfall mot den amerikanska hemisfären. USA hade gett sig in i ett hårt krig om den ekonomiska expansionen, men hade motvilligt åtagit sig den anglosaxiska bördan att hjälpa koloniserade folk att uppnå frihet och demokrati.

Denna officiella tolkning av bakgrunden till USA:s ställning som världsmakt under 1900-talet har skickligt utarbetats i tusentals volymer, fyllda av fotnoter, dignande av lärdom, och det vore väl klumpigt att betvivla uppriktigheten hos de flesta anhängarna av denna tolkning. För i de flesta fall är den resultat av ett äkta självbedrägeri och kanske i än högre grad resultat av fri- eller ofrivillig sammanblandning av kolonialism och imperialism. Men oavsett om anledningen varit pengarna från State Department eller bara naiva illusioner hos forskarna, har alltid slutprodukten

blivit densamma, ”listig propaganda, men dålig historia och usel sociologi”.¹

Felaktigheten i påståendet att den amerikanska självständigheten var resultatet av en anti-kolonialistisk revolution i någon modern mening, är uppenbar. Det kännetecknande för 1900-talets antikoloniala revolutioner har varit försöken att skapa ett nytt slags samhälle, vanligen på någon form av socialistisk grund, eller åtminstone påstår man det i propagandafraser — och detta har med nödvändighet inneburit att man försökt kasta av sig det utländska oket; medan den så kallade amerikanska revolutionen helt fjärmade sig från varje form av social radikalism. Dess effekt blev huvudsakligen att befästa kolonierna som en enda politisk enhet och separera denna enhet från England. De verkligt koloniserade folken i Nordamerika var inte de vita invånarna, utan indianerna och neger-slavarna. Den amerikanska revolutionen förstärkte beroendet i stället för att utveckla friheten för dessa folk och i fråga om indianerna ökades utrotningstakten. ”Landsfadern” Thomas Jefferson uttalade den allmänna attityden till indianerna — eller hos dem som inte ville utrota dem helt. Han sade att han glädde sig åt ”att se de goda och inflytelserika individerna bland de skuldsatta indianerna, för vi märker att när skulderna blir så stora att dessa inte kan återbetala dem, är de villiga att lösa ut dem genom att avträda landområden”.

Från allra första början har amerikanska statsmän kallat sitt land imperium, och med den jämförelsevisa lätthet som de drog västerut från östkusten skapades idéer om ännu större expansionsutsikter. De berömda Turner-teserna förknippade demokrati med en expansion av västgränsen, och de omfattades nästan omedelbart av amerikanska politiker. Madison (dem. president 1809-1817) insåg klart exempelvis i sina ”Federalist papers”² syftet med gränsen — ty genom den nästan obegränsade tillgången på billiga landområden längre och längre västerut, kunde farorna för klasskamp, uppkomna ur ojämn egendomsfördelning, uppskjutas. Man hoppades att västgränsen skulle fungera som en ständig garanti för egendom och demokrati i Förenta staterna. Långt senare, vid slutet av sitt liv, skrev Madison att han förutsåg en grundlig kris om ungefär ett århundrade. Vid den tiden, tillade han, skulle expansionen ha nått sitt slut och majoriteten av folket skulle vara utan produktiva tillgångar; under sådana omständigheter skulle faran för antingen monarki eller klasskamp vara mycket stor.

Men redan i början av 1800-talet blickade många amerikaner västerut i sina fantasier om ett nytt världsvälde. År 1810 skröt en kentuckybo t.ex. med att hans landsmän var fulla av företagsamhet, ”och trots att de inte är fattiga är de lika ivriga att ta för sig som någonsin romarna. Mexiko glittrar i fjärran — signalen är allt vi väntar på”. Kriget 1812 mot England innehöll också i många avseenden drag av imperialistisk aggression. Man hoppades säkerligen att Kanada skulle erövrats, och några kongressledamöter hoppades också att Florida och Kuba skulle erövrats eller åtminstone att kriget skulle kunna användas som ursäkt för att man slutgiltigt gjorde sig av med indianerna. Den berömda Monroe-doktrinen från 1823 var också ett mycket mer expansionistiskt dokument än konventionella amerikanska historiker vill erkänna — den var ett utslag av amerikansk merkantilism som Appleman Williams³ har kallat det, för genom att man stoppade europeiska försök att skapa territoriellt fotfäste på den amerikanska kontinenten, skulle fältet vara öppet för USA:s ekonomiska dominans. Henry Clay, samtida med Monroe, förutspådde att USA inom ett halvsekel skulle skapa samma förhållande till Sydamerika som New England hade till de övriga staterna i USA. Han utlovade ”handelsvinster, tillflöde av spansk guld och marknader för bönder och andra företagare väster om Mississippi”, och han försäkrade också sina landsmän att

¹ Barrington Moore, professor i Political Science m.m. vid sektionen för rysk forskning i Harvard University.

² *Federalist Papers* en samling artiklar av Alexander Hamilton, John Jay och James Madison, som argumenterar för att förslaget till USA:s nuvarande konstitution borde accepteras. Den klassiska analysen av konstitutionen, utgiven på 1780-talet. (Övers. anm.)

³ William Appleman Williams, professor i amerikansk historia vid University of Wisconsin.

utvecklandet av USA:s ideologiska grundvalar skulle skapa militär så väl som ekonomisk säkerhet. Blev de nya staterna i Sydamerika i mycket lika Förenta staterna, skulle de inte vara benägna att kritisera dess grundläggande politik.

Men det fanns grundläggande hinder i utvecklingstakten under första hälften av 1800-talet. Det mest uppenbara av dessa var den ännu så länge otillräckliga utvecklingen av produktivkrafterna. USA hade ännu inte blivit ett industrialiserat land. Den andra anledningen var den tid och kraft som förbrukades vid expansionen av de västliga gränsområdena. Den tredje anledningen var den växande konflikten mellan de norra och södra delarna av USA. I denna konflikt var också huvudfrågan den västliga expansionen. Syftet med den industriella revolutionen i England var att hjälpa upp den på slaveri baserade bomullsproduktionen. Slaveriet riskerade definitivt inte att självdö som ekonomisk anakronism. Som produktionsförhållande var slaveriet effektivt. Det utvecklades i de områden som var bäst lämpade för bomull och andra typiska råvaror. Slaveriet som en dynamisk sektor av ekonomin förflyttades västerut i sydstaterna på samma sätt som oberoende småbrukare förflyttade sig västerut i nordstaterna. De mest produktiva bomullsarealerna övergick från östkusten till Alabama och Mississippi och efter 1840 till Texas. Detta hade explosiva politiska implikationer, för det hotade att stjäla den balans som skapats mellan antalet slavägande stater och antalet ”fria” stater. Omkring år 1820 hade problemet redan blivit ganska akut, trots att en uppgörelse hade nåtts som gjorde Missouri till slavstat i utbyte mot Maine som blev ”fri” stat. Omkring 1840 blev situationen direkt kritisk. President Polk kom till makten 1845, besluten att driva en aggressiv expansionspolitik. Hans mål var att ta Oregon, Texas och Kalifornien. I ett hårt krig mot Mexiko lyckades han erövra Texas och Kalifornien, men beslutade sig för att förhandla med engelsmännen och kompromissa om Oregon. Resultatet blev bittra beskyllningar från nord- och väststaterna om det påstådda bedrägeriet mot nordstaternas intressen vid erövringen av Oregon. Efter skarpa konflikter gjordes en kompromiss 1850 — Kalifornien skulle bli en ”fri” stat om Texas lämnades öppet för fri konkurrens mellan de olika intressena. Det var beslutet av nord- och väststaterna att bryta denna kompromissuppgörelse som ledde till inbördeskriget.

Jag har inte tänkt att här diskutera anledningarna till inbördeskriget, förutom när det kan ha betydelse för USA:s expansionism. Kampen mellan två olika produktionsformer sänkte expansionstakten, för den hade en benägenhet att leda till samma sorts konflikter som skapades av den västliga expansionismen själv. Detta problem hade också uppkommit på 1820-talet. När John Quincy Adams blev president 1826, föreslog han en kompromiss med de nyigen etablerade spansk-amerikanska republikerna. ”Som vägledande inom industrin är vi så långt komna på en väg som de står i begrepp att beträda, att vi under många år efter krigsslutet kan upprätthålla handelsförbindelser med dem, som i hög grad är fördelaktiga för båda parter” skrev han. Sydstaterna motsatte sig detta kraftigt, för det innebar ett bakslag för deras syn på imperiepolitiken. Många av dem ville ha Kuba som nytt slavterritorium — expansion i Södern hade också krävt territoriell expansion. På liknande sätt förargades sydstaterna över att den liberala laissez-faire-synen importerades och tillämpades på USA:s utrikespolitik. Dess avsikt var att förbättra situationen för företagare från Nordstaterna och innebar ytterligare ett hot mot slavsamhället. Medan industrikapitalismen allt mer befästes i norr, framhävde sydstaterna allt tydligare sina förindustriella särdrag — artighet, älskvärdhet, bildning, vidsynthet kontra girigheten och penningbegäret i norr. Deras ambitioner angående Kuba kvarstod. Man hade liksom Adams antagit, att Kuba genom de politiska tyngdlagarna oundvikligen skulle kastas i armarna på Förenta staterna. Men det blev inte så. På 1850-talet började otåligheten över ”äpplet som vägrade falla från trädet” att tillta i Södern. Man försökte övertala Spanien att sälja ön och när detta inte lyckades utfärdade man Ostend-manifestet som proklamerade rätten att ta Kuba. I

Washington tog man snabbt avstånd från manifestet. Det var inte det att expansion i och för sig var impopulärt, utan snarare att nordstaterna inte var beredda att sanktionera en expansion av slavekonomin.

Inbördeskriget var i ytterligare ett avseende en nödvändig förutsättning för en fullt utvecklad amerikansk imperialism. För inbördeskriget kan med rätta beskrivas som Barrington Moore gör: ”den sista revolutionära offensiven från den borgerliga kapitalistiska demokratins sida”. Det var inte så att industrialiseringen inte börjat före inbördeskriget. I själva verket hade den kraftigt ökat sedan 1837. Kriget medförde bara att de politiska och institutionella faktorer som hämmade den industriella kapitalismen togs bort. Lagarna som genomdrevs av kongressen — under kriget dominerad av representanter för nord- och väststaterna — innehöll åtgärder för ett starkare centraliserat bankväsende, hög prissättning för nya och blomstrande industrier. Genom den egnahems lag som avsåg att utveckla marknaderna inom landet och skapa förutsättningar för kapitalspekulationer, skänktes tusentals km² bort och gavs generösa lån för byggandet av järnvägsförbindelser mellan industrierna i de östra och mellanvästra staterna och de växande marknaderna i väster. Man genomdrev en lag om kontraktsanställning som tillät företagen att importera billig utländsk arbetskraft. Det kan vara belysande att jämföra denna lagstiftning med nybyggarprogrammet från 1860 som innebar: Federala sanktioner för slaveriet, inga höga skyddstullar, inga subsidier eller dyra förbättringar inom landet som skulle kunna höja skatterna samt att ingen nationalbank med enhetligt valutasystem skapades. Här ser man alltså för det första i vilken utsträckning kapitalisterna i nordstaterna segrade, och för det andra i vilken utsträckning plantagesystemet hade lyckats lägga hinder i vägen för frigörandet av kapital.

Redan från 1840-talet och framåt hade kapitalister från öststaterna börjat visa intresse för ekonomisk expansion över andra kontinenter, särskilt på den väldiga kinesiska marknaden, och i sådana områden som Kalifornien och Hawaii, som kunde fungera som plattformar för att nå dessa mer avlägsna marknader. Men man saknade den lagliga makten att förverkliga sin politik. Under tiden efter 1870 lyckades dessa imperialister i sitt uppsåt. Inbördeskriget hade nämligen givit dem den politiska makten att förverkliga sina planer. Industri- och finanspamparnas kontroll över den politiska apparaten var en nödvändig förutsättning för skapandet av ett nytt handelsimperium i sådana avlägsna områden som Kina och Sydamerika.

Man kan naturligtvis påstå att den hastigt ökande industrialiseringstakten som möjliggjorts genom inbördeskriget, gjorde det inte bara möjligt för USA att bli ett sådant imperium utan att det till och med var nödvändigt. Medan effektiva maskiner bara framställde mer och mer industri- och jordbruksprodukter, kunde inte konsumtionen hålla jämna steg. Den resulterande deflationen behövde bara en impuls genom att någon eller några stora banker eller Wall Street-företag gick i konkurs för att hela ekonomin skulle övergå till full depression. Under de 25 åren efter 1873 var i själva verket hälften depressionsår: 1873-78, 1882-85 och 1893-97. Om ett allmänt index sätts till 100 1873, föll det till 77 på fem år, på 80-talet sjönk det åter från 87 till 76 och återigen från 78 år 1890 till 71 år 1894. Depressionen på 1880-talet var särskilt djup, eftersom priserna på jordbruksprodukter föll då det var goda skördeår i Europa och ännu större överproduktion av vete i USA. Priserna på industrivaror föll på samma sätt. Mellan 1880 och 1884 tredubblades antalet konkurser till nästan 12 000 årligen.

Resultatet av de jordskredsartade depressionerna blev en snabbare kartellbildning och koncentration av egendom som Lenin ansåg vara en av förutsättningarna för imperialismen. Den berömde kapitalisten Andrew Carnegie påminner sig med anledning av den panikartade situationen 1873: ”Så många av mina vänner behövde pengar, att de bad mig lösa ut dem. Det resulterade i att jag köpte upp sex stycken av dem. Det var det som gav mig min ledande ställning

inom stålindustrin.” Depressionen år 1883 tillät honom att på samma sätt köpa upp Homestead-stålverket. När detta stålverk utvecklats vidare, producerade det enorma mängder stål. Mycket av det avsattes på 1890-talet på utländska marknader, beroende på otillräcklig efterfrågan på den inhemska marknaden.

Samtidigt med den här utvecklingen fortsatte utvecklingstakten att öka i fråga om utländska investeringar, tills de uppgick till 3,3 miljarder dollar år 1899. Då vinstkapitalet från den industriella revolutionen i USA ackumulerades, återinvesterades mycket i nya företag och maskiner, men en ökande andel gick till investeringar i Latinamerika, Kanada och Asien. Problemet med de utländska marknaderna var ännu större för jordbrukssektorn. Med öppnandet av väldiga nya landområden år 1865 och mekaniseringsprocessen inom jordbruket överskred produktionen vida behovet på hemmamarknaden och ibland även på världsmarknaden — resultatet blev ett häftigt prisfall och jordbruksbankrutter. Madisons profetior om slutet på gränsexpansionen gick i uppfyllelse tidigare än han väntat sig. Vid början av den rekonstruktionsperiod som följde på inbördeskriget trodde man att landområdena skulle skapa gränslösa utkomstmöjligheter i ytterligare hundra år. T.o.m. halvt ökenartade områden skulle snart bli vinstgivande genom nybyggare som plöjde upp jorden och planterade träd. Genom att tro på dessa löften, slog sig 100 000-tals bönder, boskapsuppfödare och spekulanter under 30 år ned på större landområden än man hade gjort de föregående 300 åren. På 1880-talet övergick denna dröm till en mardröm — prisfallet och utsugningen av dålig jord gjorde dessa områden knappt tillräckliga för utkomsten. Mellan 1888 och 1892 lämnade halva befolkningen i västra Kansas sina gårdar för att söka nya utkomstmöjligheter. Men gränsen kunde inte flyttas längre. Detta hade en annan betydelsefull konsekvens — för år 1886 var järnvägsnätet i USA mer eller mindre färdigutbyggt. 200 000 man som varit anställda vid järnvägsbyggen tvingades nu att söka sig nya arbeten. På samma sätt var nu järnframställarna tvingade att söka nya marknader, efter att ha ökat sin produktion enormt mellan 1860 och 1880.

De tre huvudsakliga depressionsperioderna sammanföll med våldsamma strejker och upplopp som nästan saknade motsvarighet i andra kapitalistiska länder under denna tid — järnvägsstrejken 1877, upploppen i Chicago Haymarket 1886, den s.k. Pullman-strejken och Coxey's marsch, genomförd av arbetslösa, mot Washington på 1890-talet. Madisons förutsägelse att klasskamp skulle följa med slutet av gränsexpansionen tycktes bli besannad.

Expansionismen har, som vi sett, redan från början på ett naturligt sätt ingått i det amerikanska systemet. Men inbördeskrigets efterverkningar skapade en ekonomisk grund som drev fram en fullfjädrad ekonomisk imperialism. Segern över plantageägarna i Södern bestämde utformningen av maktsfärens expansion. I stort följde den inte det europeiska mönstret av formell politisk dominans över väldiga kolonialiserade områden. Det fanns ingen framstående grupp av militärer—jordbrukare som tävlade om offentliga poster.

Det nya amerikanska imperiet måste helt bli en produkt av bourgeoisin. Det skulle lösa problemen både med avsättningen av överskottsproduktion och missnöjet inom landet.

Den öppna klasskonflikten som släpptes lös av de industriella depressionerna från 1870-talet till 1890-talet ställde en övervägande majoritet av ängsliga inom medelklassen bakom en politik präglad av informell men väl planerad ekonomisk dominans i Asien och Latinamerika. Riktlinjerna i denna nya politik förutsades med anmärkningsvärd precision av William Seward, Förenta staternas utrikesminister under slutet av 1860-talet. Seward insåg behovet av att förändra den territoriella expansionens mål och medel då ekonomin i allt högre grad blev baserad på industrin. Samtidigt som han behöll något av sin tidigare övertygelse om att de latinamerikanska länderna så småningom skulle söka nå nationell självständighet, menade han att expansion av

handeln var förutsättningen för ett USA som ”världens härskare”. I stället för att behöva landområden för kolonisering, krävde den nya formen av ekonomisk expansion nyckelområden för utveckling och skydd av handel och investeringar. Nyckeln till detta nya världsimperium måste bli Asien. Redan 1853 hade han varnat för den växande konkurrensen på den asiatiska marknaden. Frankrike, England och Ryssland är de stora rivalerna, skrev han. ”Bevaka dem med avund, och förhindra dem i deras avsikter mot oss ... vi utgör redan den stora kontinentalmakten i Amerika. Men är vi nöjda med det? Jag hoppas att det inte är så. Vi vill behärska världshandeln. Den måste ske över Stilla havet. Den nation som utvinner mest ur jorden, som producerar mest och har den största handeln med utlandet måste bli och kommer att bli jordens mäktigaste stat.”

1867 köpte Seward upp Alaska. Det var långt ifrån ett dumt köp. Det var en del av hans plan för att skapa ett amerikanskt imperium. Dels kom British Columbia i kläm mellan två amerikanska territorier och därmed, hoppades Seward, ökades trycket på Kanada att uppgå i unionen, och dels, vilket var mer betydelsefullt, slog det en bro mellan Amerika och Asien. Seward betraktade Alaska som den skyddade norra flanken i planen att dominera Stilla havet.

Den södra skulle säkerställas genom att USA kontrollerade Panamakanalen. I mitten skulle Kalifornien och Hawaii befinna sig. För att fullfölja denna politik, befordrade Seward den amerikanske representanten på Hawaii till fast minister 1863 och fyra år senare förberedde han Hawaii för annektering genom att dra in landet i ett ömsesidigt avtal. Senaten lade in sitt veto mot detta, men han lyckades annektera Midway-öarna 2000 km väster om Hawaii 1867. Dessa öars betydelse låg inte i deras egen ekonomi, utan i deras strategiska position som säkra tilläggsamnar för amerikanska fartyg.

I slutet på 1860-talet och början av 1870-talet var inte intresset för Swards politik särskilt utbrett, men i och med depressionens början på 70-talet och de ryckiga konjunkturerna på 1880- och 90-talen blev nödvändigheten av ett imperium mer uppenbar. I depressionen under 1870-talet underhandlade den nya utrikesministern om ett handelsavtal med Hawaii och närmade sig mer aktivt en fullständig kontroll över Latinamerika. Förenta staterna intervenerade i Kuba och Venezuela och uppmuntrade investeringar i södra Mexiko — ett steg för att säkra USA:s planer beträffande Panamakanalen. 1878 års revolution på Kuba störtade många spanska och kubanska plantageägare genom att tvinga dem att sälja sina kvarvarande egendomar för att betala skulder. Amerikanskt kapital kom till ön i stora mängder, när utvecklingen av den europeiska sockerbetsproduktionen höll ner priserna och konkurrerade ut ineffektiva odlare, som då sålde marken billigt. Som North American Review skröt 1888, gav denna form av ägande amerikanerna de ekonomiska frukterna utan att kräva politiskt ansvarstagande av dem. Några år senare började kapital från USA att systematiskt infiltrera Mexiko. När utbyggnaden av järnvägsnätet upphörde i USA flyttade en grupp kapitalister söderut och fick snabbt mexikanska regeringssubsidier på 2 miljoner dollar och koncessioner för byggandet av fem viktiga järnvägar. Den nya typen av dominans i Sydamerika tog allt mer formen av ett ömsesidigt handelsavtal. Den amerikanska utrikesministern Frelinghuysen använde sig av de höga skyddstullarna när han förhandlade sig till ömsesidiga handelsavtal med Mexiko, Kuba, Puerto Rico, Västindien, Dominikanska Republiken, San Salvador och Columbia. I gengäld för den relativt öppna dörren för nordamerikanska företag sänkte han importtullarna på råvaror. Han förklarade öppet sin politik för senatens utrikesutskott ”ömsesidighet vad beträffar de Karibiska öarna skapar intima handelsförbindelser med Förenta staterna och ger oss och dem alla fördelar som skulle komma ut av annektering, om en sådan vore möjlig”.

Gränsexpansionen genom handeln med Sydamerika och över Stilla havet på 1880-talet och början av 1890-talet förknippades allt mer med tanken på ständigt expanderande marknader som

skulle mildra missnöjet i Förenta staterna. Frederic Turner framlade på 1890-talet sina berömda ”gräns”-teser om den amerikanska demokratin. Hans idéer hade stort inflytande över både Theodore Roosevelt och Woodrow Wilson. Den senare ansåg sig själv vara den som skulle omsätta Turners idéer i praktiken. Turner betraktade handelsexpansion som den magiska utvägen ur sina annars så nedslående slutsatser. Framryckningen mot Stilla havet skulle inte hejdas vid kusten. Turner insåg behovet av fortsatt expansion och av starkt regeringsstöd åt företagsamma kapitalister. Med tanke på de expansionistiska tendenserna, skrev han ”när vi en gång väl är ute på de ekonomiska intressenas världshav, ska vi skaffa oss politiskt inflytande. Kampen om fisket utgör ett exempel, våra intressen i Samoaöarna ett annat, våra relationer till Kongo ett tredje. Men viktigast är kanske våra nuvarande och framtida förbindelser med Sydamerika i samband med Monroedoktrinen”. Det är en i internationell lag fastslagen regel att regeringen i en utländsk stat, vars undersåtar har lånat pengar till en annan stat får ingripa för att skydda fordringsägarnas rätt, om de hotas av den skuldsatta staten.

Turner var inte ensam om idén att det var nödvändigt att utveckla den nya gränsen. Liknande idéer framfördes med kraft i de mest bekanta skrifterna av den protestantiske missionären Josiah Strong. Strong underströk den politiska betydelsen av att land i allmän ägo avskaffades. Många önskade revolution, varnade han, och den kristna kyrkan är det enda hindret. Strongs skrifter belyser på ett intressant sätt den ofta upprepade uppfattningen bland akademiska historiker, att missionärernas verksamhet inte har några förbindelser med ekonomiska intressen. Enligt Strong skulle anglosaxarna med sina två dygder medborgerlig frihet och rent andlig kristendom breda ut sig över Mexiko och Centralamerika, ut över öarna i havet, till Afrika och därbortom, och ”kan någon tvivla på att i denna konkurrens mellan raserna resultatet kommer att bli att den starkaste överlever?” Expansionen av den anglosaxiska kristendomen skulle också lösa överproduktionens grundläggande problem. Med tanke på att ”ångkraft och elektricitet effektivt har minskat avstånden på jorden, så att våra marknader vidgas kraftigt” förklarade han hur dessa marknader kunde erövrats. ”Världen måste kristnas och civiliseras ... handeln följer i missionens fotspår ... en kristen civilisation utför miraklet med bröden och fiskarna, och föder sina tusen i en öken.” Han påstod vidare att missionär aktivitet uppmuntrade de infödda folken att uppta västliga vanor och västliga kläder, på så sätt skulle missionären och handelsmannen ingå en evig allians.

På 1890-talet nådde affärsmän och politiker en allt större enighet om att vidare expansion var nödvändig för att undvika ekonomisk depression. Denna politik var implicit på 1880-talet, då kongressen sanktionerade en väldig ökning av utgifterna för flottan. Det fanns opposition mot territoriell expansion i avlägsna områden. Man påpekade farorna med en kolonialism av detta slag, som kräver stora rustade arméer och skapar en allt starkare militär klass. Det var dessa som ledde till det romerska imperiets fall. Men det var inget tvivel om klokheden i bruket av dessa informella metoder för dominans. Detta illustreras effektivt av president Cleveland (1885-89; 1893-97) agerande. I amerikanska historieböcker framställs han gärna som en ivrig anti-kolonialist. Den brasilianska revolutionen 1894-95 hotade USA:s växande handel med detta land. Kraftiga påtryckningar till förmån för en intervention gjordes av Standard Oil (Esso) och WS Crossman and Brothers, vilket resulterade i att Cleveland gav order till flottan att intervensera för att hålla tillbaka rebellerna. Den hölls kvar utanför Rio i ytterligare ett år för att skydda amerikansk egendom mot fler angrepp.

Clevelands inställning till den brittiska inblandningen i Venezuela var lika kompromisslös.

England tvingades retirera då, som USA:s utrikesminister Olney framhöll, ”USA är i dag praktiskt taget suveränt på denna kontinent, och dess befallning är lag så länge landet begränsar sig till att vara mellanhand”. Som Henry Cabot Lodge uttryckte det i en signifikant nyformulering

av Monroe-doktrinen: ”Doktrinen sträcker sig inte utanför USA, utan innebär bara att ingen europeisk makt har rätt att etablera sig i något amerikanskt land eller lägga sig i dess politik.”

Den djupa depressionen på 1890-talet förde USA in på den väg som slutligen ledde till krig med Spanien. När depressionen bröt ut år 1893, fanns det en stor opinion i affärskretsar som skyllde handelskrisen på den felaktiga valutapolitiken. Den allmänna debatten kretsade kring frågan om guldmyntfot, en alternativ silvermyntfot eller en dubbelmyntfotspolitik. Cleveland-administrationens försök att häva krisen med valutamedel åstadkom ingen större förändring. Detta medförde en växande enighet om att krisen berodde på överproduktion och brist på marknader. McKinley uttryckte denna slutsats 1895: ”Det finns inget som är mer angeläget och värdefullt att lägga ner energi på än handelns expansion ... vi vill ha marknader för våra industri- och jordbruksprodukter ... vi vill ha en överenskommelse som kan ge oss utländska marknader för våra överskottsvaror och i gengäld kommer vi att öppna våra marknader för varor som andra länder producerar men inte vi.” The National Association of Manufacturers (företagarnas sammanslutning) ställde sig entusiastisk till dessa förslag och man var speciellt angelägen att komma in på den ”sägenomspunna” asiatiska marknaden. I Japan och Korea hade man en viss framgång. Japan fördubblade sin bomullsimport 1895, och det gjordes betydande amerikanska vinster på skeppsbyggnadskontrakt. I Korea blev framgången ännu större. Den amerikanska legationens ekonomiske sekreterare, Horace Allen, lyckades nämligen erhålla koncession för Un San-gruvorna, de rikaste guldfyndigheterna i Fjärran östern. För att kunna få dessa rika utkomst-möjligheter drog sig inte Allen för att omorganisera den koreanska regeringen, så att pro-japanska element inte hade möjlighet att opponera sig mot avtalet. Tillsammans med denna framstöt av finansen och företagen i Fjärran östern, intensifierades den missionära verksamheten i området. Det vore inte en marxistisk vulgärtolkning att beskriva många av denna nya sorts missionärer som små utövare av amerikansk imperialism. En av dem förklarade sin roll rent ut i Congregationalist Magazine: ”Om jag ombads uttala mig om det bästa sättet att göra reklam (i Kina) för stora företag som American Steel Trust, Standard Oil, Baldwin Locomotives eller Singer Sewing Machine skulle jag säga: ”Ta kontakt med några dussin missionsstationer.”” Trots sådana gedigna ansträngningar möttes emellertid USA:s imperialism av hård konkurrens från Japan, Ryssland, England och Frankrike i sina försök att ”öppna” Kina. På grund av den hemliga överenskommelsen mellan andra makter, förlorade amerikanska kapitalister chansen att betala Kinas krigsskadestånd till Japan, och därigenom förlorade man också den betydelsefulla järnvägskoncessionen. Oro för den kinesiska marknaden spelade en stor roll för beslutet att annektera Filippinerna under det spansk-amerikanska kriget.

År 1895 utbröt ytterligare en revolution på Kuba riktad mot Spanien. Orsakerna till missnöjet på ön skapades i själva verket direkt av handelsavtalet som slutits med USA. En ny amerikansk tull som infördes 1895 försämrade Kubas fördelaktiga ställning på den amerikanska sockermarknaden och plantagerna tvingades friställa arbetskraft. Under loppet av den revolution som följde tillfogades kubansk-amerikansk egendom ansevärda skador. Mäktiga amerikanska bolag startade en kampanj för intervention på ön. Mer allmänt förändrades det ursprungliga stödet för revolutionen, till krav på intervention för att stödja moderata och konservativa krafter. Samtidigt ansåg affärsmän, som inte hade några tillgångar att slå vakt om och som hittills opponerat sig mot kriget, att det skapade ett osäkert klimat för handeln och att

intervention var nödvändig för att stabilisera situationen och möjliggöra oavbruten fortsättning på återhämtning inom landet och expansionen i Asien. De reella anledningarna till kriget uttalades högljutt i en not från den amerikanska regeringen till Spanien. Där stod: ”Det speciella amerikanska intresset för situationen på Kuba — speciellt därför att det är direkt och inte bara teoretiskt eller sentimentalt — kan inte ignoreras ... våra medborgare är inte bara egendomsinnehavare

och i hög grad inbegripna i det industriella och kommersiella vågspelet ... utan det ständiga orostillståndet orsakar störningar i den sociala och politiska situationen för vårt eget folk ... en kontinuerlig irritation inom våra gränser har en skadlig inverkan på affärlivets vardagliga funktioner, och tenderar att fördröja den välståndsökning som detta land förtjänar.”

Kriget utvecklades i hög grad efter de riktlinjer som Seward förutsett 40 år tidigare. Hawaii och Filippinerna annekterades i egenskap av nödvändiga plattformar för att nå Kina. Annekteringen av Filippinerna åstadkom opposition därför att den tycktes vara det första steget mot en europeisk form av kolonialism, som medförde en växande militär sektor och höjda skatter. Men detta var inte McKinleys (Rep. pres. 1897-1901) avsikt. Allt som egentligen behövdes var en lämplig flottbas. Det var den filippinska revolten mot den amerikanska närvaron som gjorde annekteringen till en beklaglig nödvändighet. På själva Kuba användes denna nödvändighet genom en resolution från senator Platt från Connecticut, som innebar att styrelsen och kontrollen, med vissa inskränkningar, skulle lämnas i händerna på öns eget folk. Restriktionerna skulle gälla förhållandet till andra makter, en begränsning av statsskulden, stöd för amerikanska åtgärder, och tillhandahållande av baser. Detta var avgjort bättre än annekteringen av Puerto Rico, eftersom det bibehöll effektiv kontroll utan fara för immigration som skulle stöta sig med rasistiska element.

Kriget självt var bara en inledning till ett fullständigt ekonomiskt utnyttjande av Asien, speciellt Kina. Dåvarande utrikesministern John Hay uppställde år 1899 ett krav på lika tillträde för och rättvis behandling av amerikansk ekonomisk makt i Kina. En annan not hävdade USA:s direkta intresse att upprätthålla den territoriella och administrativa integriteten i detta land. Dessa noter uttryckte den s.k. *öppna dörrens politik*, som var Amerikas karaktäristiska bidrag till världs-imperialismen. Den liknade inte den engelska imperiepolitiken vid samma tid, som tillät intressfärer medan USA krävde fri konkurrens. Övertygad om nödvändigheten att expandera — samtidigt som man ville undvika svagheter hos ett formellt kolonialt imperium — och om nödvändigheten att föra krig mot sina rivaler, började USA använda den öppna dörrens strategi för att utnyttja sin ekonomiska dominans. Som William Appleman Williams har skrivit, skulle denna syn komma att styra USA:s handlingar i mer än ett halvt sekel.

Depressionen på 1890-talet hade ytterligare en viktig konsekvens för den förändrade utformningen av USA:s imperialism; denna medförde att finanskapitalet fick en ökande dominans över industrikapitalet.

Denna konflikt mellan finans- och industrikapital hade vissa återverkningar på det amerikanska väldets karaktär. Eftersom fattiga länder måste ha kapital för att köpa exporterade amerikanska varor och tjänster, måste de ackumulera detta, antingen genom att öka sin export av råmaterial eller också genom att låna från utlandet. Resultatet blev ”dollardiplomati” som Taft (rep. pres. 1909-13) kallade det. Länder som var efter i utvecklingen behövde kapital, men bankerna behövde hjälp från den egna regeringen för att kunna dra till sig kapital från det stora antalet småsparare som inte kände till eller var tveksamma om säkerheten i sådana investeringar i avlägsna länder. Detta gjorde finansmännen särskilt angelägna att få säkra garantier för återbetalning från de fattiga länderna. Detta i sin tur skapade förbittring i dessa länder över graden av exploatering. Slutligen förordade bankirer som Morgan samarbete med finanskapitalet i England och Frankrike och uppmuntrade därigenom handelskonkurrens i de underutvecklade zonerna på bekostnad av rent amerikanska investeringar.

Infrastrukturen i det amerikanska imperialistiska systemet fullbordades med utarbetandet av den öppna dörrens politik tillsammans med strängare straff för försumliga gäldenärer, och med att Roosevelt tog Panamakanalzonerna från Colombia. Roosevelt framställde Monroedoktrinen slutliga omvandling när han deklarerade ”Jag betraktar Monroedoktrinen som motsvarigheten till

den öppna dörren i Sydamerika". Han försäkrade självbelåtet att varje latinamerikansk nation kunde räkna med USA:s vänskap, om den "handlade med acceptabel effektivitet och anständighet i sociala och politiska frågor" och "om den uppfyller sina förpliktelser". Om nationerna uppförde sig väl skulle de bli välmående, om inte skulle de straffas genom amerikansk intervention. Det tydligaste exemplet på detta system gavs i den amerikanska behandlingen av Kuba. En revolt år 1917 framkallade genast protester från den lokala amerikanska affärssammanslutningen och som en följd av detta tillkallades flottan. Officiella historiker har hävdat att denna intervention nödvändiggjordes av faran för tysk inblandning på ön — men man har inte lyckats få fram bevis som stöder detta antagande. Detta är inte förvånande. Naturligtvis var avsikten med interventionen att förstärka den politiska stabiliteten och på så sätt upprätthålla förmånliga villkor för affärsverksamheten. Som ett led i denna stabiliseringspolitik utnämndes general Enoch Crowder till att kontrollera den nya vallagen och övervaka valen år 1920. Crowder grep sig an med att bl.a. utarbeta nödvändiga kvalifikationer för en kubansk president eller medlem av den kubanska regeringen. Det första villkoret var "en grundlig kännedom om den amerikanska regeringens önskemål" och det sjätte villkoret var "tillmötesgående inför förslag som kunde tillställas honom av den amerikanska ambassaden". På förslag från huset Morgan utnämndes Crowder till ambassadör på Kuba, fastän det ditintills enligt lag varit förbjudet för militärer att inneha diplomatiska poster. Ett banklån från Morgan till den kubanska regeringen godkändes av den amerikanska regeringen, och de blygsamma försöken från den kubanska regeringens sida att öka inkomsterna genom en 4-procentig vinstskatt ersattes på ett för USA tillfredsställande sätt av en enprocentig försäljningsskatt. Även om den var särskilt iögonenfallande, var denna episod ett typiskt resultat av det amerikanska finanskapitalets djupa inblandning i Latinamerika. Ett mönster som medförde en allt större utarmning av de berörda staterna och nödvändiggjorde allt aktivare intervention från den amerikanska regeringens sida.

I Asien råkade USA:s imperialism ut för ett stort bakslag. Mot önskemålen från några viktiga påtryckningsgrupper i affärs- och finansvärlden, frångick nämligen Roosevelt och Hay de traditionella vänskapliga förbindelserna med Ryssland och stödde Japan som var den svagare parten i det rysk-japanska kriget. Man hoppades att resultatet av kriget skulle skapa ett dödläge — en situation som skulle göra det möjligt för USA att förstärka och utveckla sin vid den tiden starka position i handeln med Manchuriet. Japans seger gjorde slut på denna förhoppning om en lättvunnen dominans på det kinesiska fastlandet. Japan trängde nämligen ut de amerikanska företagen från Nordostasien och stängde den öppnade dörren. Roosevelt tvingades att acceptera denna force majeure och hoppades att ett bifall för den japanska segern skulle stärka banden mellan amerikanska affärsintressen och japansk ekonomi och att man på indirekta vägar skulle komma in i Kina.

Spänningarna mellan det kosmopolitiska finanskapitalet och den nationella imperialismen som förespråkades av industrimän och progressiva politiker nådde en klimax vid Wilson-regeringens tillträde. President Taft hade använt sin makt i ett försök att övertala Kinas prinsregent att acceptera amerikanskt deltagande i ett multinationellt lån, men olyckligtvis kunde de amerikanska kapitalisterna inte samla ihop det nödvändiga kapitalet för att delta. Som Willard Straight, representant för Harriman Bank, insåg, skulle den amerikanska regeringen vara tvungen att uppfostra allmänheten till dess viktiga roll som konsumenter av industriprodukter, exporterade från USA. Taft var villig att spela denna roll genom att officiellt godkänna lånet till Kina. Men nederlaget i valet förhindrade honom att fullborda denna politik. Wilson, den nye presidenten, vägrade att ge detta stöd — en åtgärd som gjorde honom till den progressiva rörelsens hjälte och i senare historikers ögon till en presumtiv fiende till trusterna. Men detta var ett missförstånd. Wilson opponerade sig inte mot lånet som sådant, han opponerade sig bara mot lån, i vilka

amerikanska bankintressen inte kunde utöva kontroll. Som han förklarade för bankirerna, var hans avsikt att USA skulle ”delta, och delta mycket frikostigt, i att öppna Kinas praktiskt taget orörda och nästan oöverträffade tillgångar för kineserna och den övriga världen”. Han höll sitt ord genom att undanta expanderande företag från anti-trustlagen och att genom lagstiftning ge det stöd som storfinansens önskade.

Den amerikanska imperialismen i början av 1900-talet fann i Woodrow Wilson (1913-21) sin mest konsekventa och tillförlitliga försvarare. Som en tidig anhängare av Turners ”gräns”-teser definierade Wilson landets naturliga politisk-ekonomiska utveckling och dess välstånd som en funktion av expansionen västerut. Då den kontinentala gränsexpansionen upphört, var expansionen på världsmarknaden med hjälp av landets överskott av varor och kapital, enligt hans sätt att se, oundgänglig för en stabil och god ekonomi. Det var ju också en helt naturlig utveckling för varje industrination, och inte på något sätt moraliskt stötande för honom, eftersom nationens ekonomiska expansion i hans ögon var en civiliserande kraft som förde med sig demokratins och kristendomens principer och underlättade internationell förståelse för fred. Med USA:s överlägsna industriella effektivitet skulle landet få en ledarställning på världsmarknaden, förutsatt att artificiella hinder för den ekonomiska expansionen kunde elimineras. I enlighet med detta beundrade och hyllade Wilson den öppna dörrens politik och förespråkade aktiv regeringsdiplomati och lämpliga regeringsåtgärder för att uppnå detta mål. I ett tal 1912 sade han: ”Om vi inte ska kvävas ekonomiskt, måste vi finna en väg ut till den stora världshandeln ... nationens oerhörda energi måste frigöras till förmån för vår kommersiella erövring av världen.” Som en strategi för att uppnå detta förespråkade han en stark handelsflotta, en sänkning av tullarna och lagstiftning som uppmuntrade amerikanska investeringar utomlands. Wilsons tankar om världsfreden var oupplösligt förenade med hans kommersiella filosofi. Som William Bryan sade år 1914, när Wilson förnekade att territoriell erövring var avsikten med USA:s politik i Latinamerika, ”öppnade han dörrarna till alla svagare länder för en invasion av amerikanskt kapital och amerikanska företag”.

Wilson hoppades att USA skulle kunna ställa sig utanför kriget, för att sedan dominera freds-förhandlingarna som den odiskutabla ekonomiska härskaren i världen. Ändå ansåg han att Tyskland kunde utgöra ett kommersiellt hot, och han hatade dess militärt dominerade regering. Dessutom gav stora finansfamiljer som Dupont och Morgan ekonomiskt stöd till de allierades krigsansträngningar. Wilson's avsikter förklarades uppriktigt i hans regler för Nationernas Förbund. För det fanns ingen grundläggande motsättning mellan den amerikanska imperialismens ambitioner och de predikande tongångarna i fördraget. Där stod, ungefär som i de tio budorden, principerna för USA:s ekonomiska expansion — den öppna dörrens politik; friheten över haven; förbud mot territoriella förändringar, utom om de stod i enlighet med folkviljan i det berörda området; metoder för att utverka kompromisser mellan utvecklade makter och underutvecklade områden, som försäkrade ekonomisk expansion för den förra; metoder att åstadkomma kompromisser mellan industrinationer; och ett formellt kontrollsystem som skulle domineras av USA, Västeuropa och Japan. Eller som en historiker har beskrivit det: ”Efter att ha lagt in sitt veto mot bankkonsortiet i Kina, föreslog Wilson ett konsortium, bestående av högt utvecklade industriländer under USA:s ledning, i egenskap av den förste och mäktigaste av jämlikar, som skulle reglera och omskapa hela Kinas och världens utveckling.”

Ironiskt nog stjälpes denna grandiosa borgerliga evangelium av själva vinstbegäret i det kapitalistiska system, som Wilson så förälskat beklätt med skinande rustning. I oktober 1917 hotades hans schema av den ryska revolutionens fullbord. Wilson's ställning gentemot socialismen hade varit otvetydig. Presidentens åsikt visade sig, enligt en officiell biografi om honom, i hans motvilja mot eftergivenhet i den politiska ledningen och mot revolution som

politisk metod. En sådan filosofi hade för honom legaliserat interventionerna i Haiti, Nicaragua, Dominikanska republiken och Mexiko.

Wilson hade föresatt sig att, med hans egna ord: ”lära de sydamerikanska republikerna att välja bra ledare” och att bilda en regering i Mexiko ”under vilken alla kontrakt, handelsavtal och koncessioner skulle bli säkrare än de hade varit”.

Trots sin deklARATION att han ”helt och fullt stod bakom varje folks rätt att självt bestämma över sin egen framtid och sina egna angelägenheter”, kom han snabbt fram till att bolsjevikerna utgjorde ett undantag från hans principer om självbestämmanderätt. Genom att definiera bolsjevikerna som ryska agenter, gjorde han uppgiften att rättfärdiga sig själv ganska enkel. Det var inte moraliska skrupler som förhindrade Wilson att snabbt och effektivt intervensera i Ryssland. Kriget mot Tyskland förhindrade inte heller USA att intervensera i Ryssland, ty Wilson beslutade sig att göra detta redan innan tyskarna tidigt stoppades i det andra slaget vid Marne. Vad som i verkligheten förhindrade en egentlig intervention av de japanska och amerikanska imperialisterna var deras expansionshunger och ömsesidiga misstänksamhet. USA hade inte råd att låta Japan kontrollera den manchuriska järnvägen, och var mer angeläget att förhindra öppen japansk expansion i Kina och Sibirien på bekostnad av de amerikanska ekonomiska intressena än att göra en grundlig attack mot bolsjevikerna. Här gjorde Wilson ett grundligt men karakteristiskt misstag. Det är tänkbart att resultatet av detta imperialisternas inbördes gräl blev att USA slutligen hopplöst förlorade greppet om den kinesiska marknaden genom den kinesiska revolutionens seger efter andra världskriget.

Det finns en väsentlig skillnad mellan den amerikanska imperialismens karaktär före och efter 1917. Före ryska revolutionen hade USA:s ledare varit upptagna av en strid med andra imperialistiska stater. Denna strid var inte hemlig; man försökte aldrig dölja de ekonomiska motiven bakom utrikespolitiken, sådana som den industriella och finansiella bourgeoisins dominans under åren efter inbördeskriget. Om man försökte simulera att expansionen hade utformats för att tillfredsställa några moraliska eller icke-materiella önskemål, skulle det helt enkelt innebära en förlust av inhemska röster. Efter att gränsexpansionen på den amerikanska kontinenten upphört har alla amerikanska presidenter framhållit den absoluta nödvändigheten av ekonomisk penetrering i andra delar av världen som en metod för att erhålla marknader, billiga råvaror och vinstgivande möjligheter för kapitalexport.

Före första världskriget hade man i USA ingen anledning att dölja sina planer och metoder för att bli ekonomiskt dominerande i världen. Detta berodde på att man inte ansåg den amerikanska formen av imperialism vara någon imperialism. För sådana liberaler som Wilson eller de ”dollardiplomater” som föregick honom framstod det inte längre klart att det amerikanska kapitalets ägande av eller investeringar i andra länders resurser, järnvägar och industrier skapade imperialism och exploatering. För dem innebar imperialism den brittiska och europeiska formen av territoriell expansion, exklusive intressesfärer och understöd av en stor militär klass, och exploatering definierades som hämningslös utsugning, oerhört vinstgivande koncessioner som erhållits genom skumma förbindelser med korrumpierade regeringstjänstemän — med andra ord, denna ”ohederliga verksamhet” som i den liberala utvecklingsfilosofin visade skillnaden mellan den ”hälsosamma fria konkurrensen” och trustbildningens ondska. Däremot framstod den öppna dörrens expansion för dem helt enkelt som ett uttryck för den naturliga internationella arbetsfördelningen mellan industrialiserade och agrara nationer; den innebar ömsesidigt fördelaktiga handelsrelationer; den innebar att USA erhöll sin naturliga plats i världsekonomin i förhållande till andra industrialiserade länder genom att ”artificiella” hinder för den fria konkurrensen eliminerades; och som president Truman sagt: ”Den öppna dörrens politik är inte imperialism,

utan fri handel.”

I själva verket medförde emellertid den öppna dörrens expansion internationella ekonomiska förhållanden som var identiska med dem som skapats av de europeiska industriändernas relationer till deras kolonier och andra agrara områden. USA:s version var bara klyftigare och mer subtilt utformad.

För de USA-dominerade staterna utvecklades samma förhållanden som innebar att kapital förknippades med utlänningar och arbete med den infödda befolkningen, de hänvisades till rollen som givare av råvaror och marknader för industrivaror och kapitalinvesteringar; de kanske mest betydelsefulla besluten om investeringar och inom andra sektorer i deras ekonomi bestämdes inte längre av deras egna önskemål utan av önskemålen hos kapitalisterna i USA. Dessa sektorer av deras ekonomi måste bli ett komplement till och integreras i USA:s företagsekonomi, och på ett avgörande sätt beroende av t.ex. dess tullagstiftning. För Wilson var detta det naturliga förhållandet mellan nationer som hade ett överskott av kapital och nationer som hade underskott.

Jämförd med andra länders territoriella expansion var den amerikanska exploateringen den mest effektiva: den fordrade mindre utgifter, eftersom den var billig att administrera, och som ideologi var den vid en ytlig undersökning mer utstuderad och svårare att upptäcka som ren utsugning. Detta berodde på dess skickligt utarbetade metoder för informell kontroll och manipulationer. Och slutligen: jämfört med England och Frankrike, var den ett osynligt imperium.

Efter ryska revolutionen, och utvecklandet av en mer sofistikerad analys av imperialismen, baserad på en marxistisk syn, blev hela dess reaktionära förtryckarroll mer känd. Och under de senaste åren har USA, genom att brännmärka varje försök att uppnå nationellt och ekonomiskt oberoende som resultat av infiltration från sovjetisk eller kinesisk kommunism, hjälpt till att blåsa liv i de revolutionära rörelser som man avsett att förkväva. USA:s imperialism har framställt sina egna dödgrävare, vilka utgör ett mycket större revolutionärt hot mot dess existens än som någonsin skapades av de övervägande svaga antikoloniala rörelser som hotade den brittiska imperialismen.